

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

روان شناسی، دین و معنویت

جیمز ام. نلسون

ترجمه و تعلیقه
دکتر مسعود آذربایجانی
امیر قربانی

نلسون، جیمز ملوبن، ۱۹۵۴ - ۴.
روان شناسی، دین و معنویت / نویسنده جیمز ام. نلسون؛ ترجمه و تعلیقه مسعود آذربایجانی و امیر قربانی. - قم:
پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و
توسعه علوم انسانی، ۱۳۹۵.

بیست، ۱۰۲۸ ص: مصور، جدول. - (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۳۸۹: روان شناسی؛ ۳۶) (سازمان مطالعه و تدوین
کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)؛ ۲۰۶۶: روان شناسی؛ ۹۴)
برها: ۴۷۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-298-146-2

Psychology, religion, and spirituality, c: 2009.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

عنوان اصلی:

واژه‌نامه.

کتابنامه: ص. [۸۴۵]-۹۹۵.

نمایه.

۱. روان شناسی و دین. الف. آذربایجانی، مسعود، ۱۳۴۲ - ، مترجم. ب. قربانی، امیر، ۱۳۴۹ - ، مترجم. ج. پژوهشگاه

حوزه و دانشگاه. د. عنوان.

۱۳۹۵ ۹ ر ۸ ن / BF ۵۱

شماره کتابشناسی ملی

۲۰۰ / ۱۹

۴۶۱۴۲۴۴

روان شناسی، دین و معنویت

نویسنده: جیمز ام. نلسون

ترجمه و تعلیقه: مسعود آذربایجانی، امیر قربانی

«پژوهشگاه حوزه و دانشگاه» و «سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده
تحقیق و توسعه علوم انسانی»

ویراستار: سعیدرضا علی‌عسکری

صفحه‌آرایی: کاما

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۵

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سعیدی

چاپ: قم - جعفری

قیمت: ۴۷۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشران محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

قم: ابتدای شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تلفن: ۳۲۱۱۱۱۰۰ - ۰۲۵ (انتشارات: ۳۲۱۱۱۳۰۰) نمابر: ۳۲۸۰۳۰۹۰،
ص.پ. ۳۱۵۱ - ۳۷۱۸۵ ● تهران: خ انقلاب، بین وصال و قدس، کوی اُسکو، پلاک ۴، تلفن: ۶۶۴۰۲۶۰۰

www.rihu.ac.ir

info@rihu.ac.ir

www.ketab.ir/rihu

ساختمان مرکزی: تهران: بزرگراه آل احمد، تقاطع پل یادگار امام، روبه‌روی پمپ گاز، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی
دانشگاه‌ها (سمت)، تلفن: ۴۴۲۴۶۲۵۰، نمابر: ۴۴۲۴۸۷۷۷ ● مرکز پخش و نمایشگاه دائمی: تهران: خ انقلاب، خ ابوریحان، ش ۱۰۷ و

info@samt.ac.ir

www.samt.ac.ir

۱۰۹، تلفن: ۶۶۴۰۸۱۲۰، نمابر: ۶۴۰۵۶۷۸

فهرست مطالب

۱	معرفی نویسنده .....
۳	مقدمه .....
۷	پیشگفتار .....

بخش اول / ۱۳

۱۵	فصل اول: درآمدی بر روان‌شناسی، دین و معنویت .....
۱۵	۱-۱ مقدمه .....
۱۵	۲-۱. مفاهیم اصلی .....
۱۵	۱-۲-۱. دین چیست؟ .....
۱۶	۱-۱-۲-۱. دین امری متعالی .....
۲۰	۲-۱-۲-۱. دین به مثابه امری حلولی یا فعالیتی بشری .....
۲۳	۲-۲-۱. معنویت چیست؟ .....
۲۶	۱-۲-۲-۱. روابط دین و معنویت .....
۳۰	۳-۱. دین و معنویت در دنیای امروز .....
۳۱	۱-۳-۱. فرضیه سکولاریزاسیون .....
۳۵	۲-۳-۱. فرضیه تبدل دینی .....
۳۸	۳-۳-۱. فرضیه شکاف فرهنگی .....
۴۰	۴-۱. رویکردهای روان‌شناختی به دین و معنویت .....
۴۰	۱-۴-۱. روان‌شناسی چیست؟ .....
۴۱	۲-۴-۱. آغاز روان‌شناسی دین آمریکایی .....
۴۲	۱-۲-۴-۱. ویلیام جیمز .....
۴۲	۲-۲-۴-۱. مکتب کلارک .....
۴۵	۳-۴-۱. تحول‌های اروپایی .....

۴۶	..... ۴-۴-۱. رویکردهای روان‌پویشی
۴۶	..... ۱-۴-۴-۱. زیگموند فروید
۴۶	..... ۲-۴-۴-۱. اریک فروم
۴۸	..... ۵-۴-۱. رویکردهای انسان‌گرا و فراشخصی
۴۹	..... ۱-۵-۴-۱. آبراهام مازلو
۵۰	..... ۲-۵-۴-۱. جنبش روان‌شناسی فراشخصی
۵۲	..... ۶-۴-۱. رویکردهای اجتماعی و شخصیتی
۵۲	..... ۱-۶-۴-۱. گوردن آلپورت
۵۵	..... ۷-۴-۱. یکپارچگی و گفتگو
۵۶	..... ۱-۷-۴-۱. جنبش یکپارچگی مسیحی
۵۷	..... ۲-۷-۴-۱. مشاوره کتاب مقدس
۵۸	..... ۳-۷-۴-۱. گفتگوهای آسیایی
۵۸	..... ۴-۷-۴-۱. رویکردهایی به یکپارچگی
۶۱	..... ۵-۱. واکنش‌های الهیاتی و دینی به روان‌شناسی
۶۲	..... ۱-۵-۱. پل تیلیش
۶۲	..... ۱-۱-۵-۱. تیلیش و موقعیت وجودی انسان
۶۳	..... ۲-۱-۵-۱. تیلیش و روان‌شناسی عمق
۶۴	..... ۳-۱-۵-۱. تیلیش، فروم و راجرز
۶۶	..... ۲-۵-۱. راینهولت نیبور
۶۶	..... ۱-۲-۵-۱. دیدگاه نیبور در باب انسان
۶۷	..... ۲-۲-۵-۱. نقد فروید
۶۸	..... ۳-۵-۱. نویسندگان هرمنوتیک: دان براونینگ و پل ریکور
۶۹	..... ۶-۱. رویکردهای پژوهشی معاصر
۶۹	..... ۱-۶-۱. روش‌های کمی
۷۲	..... ۲-۶-۱. رویکردهای کیفی
۷۳	..... ۱-۲-۶-۱. ویژگی‌های عمومی
۷۴	..... ۲-۲-۶-۱. رویکردهای خاص
۷۶	..... ۷-۱. نتیجه‌گیری و برنامه‌ریزی برای آینده
۷۷	..... پی‌نوشت‌ها
۷۸	..... فصل دوم: علم، دین و روان‌شناسی
۷۸	..... ۱-۲. مفاهیم و مسائل فلسفی در علم و دین
۷۸	..... ۱-۱-۲. تجربه‌گرایی
۷۸	.....

۸۰	..... ۲-۱-۲. تحویل‌گرایی
۸۵	..... ۳-۱-۲. ماده‌گرایی
۸۸	..... ۴-۱-۲. طبیعت‌گرایی و علم‌گرایی
۹۱	..... ۵-۱-۲. ارزیابی
۹۲	..... ۲-۲. نخستین دیدگاه‌های نوین در باب علم و دین
۹۲	..... ۱-۲-۲. پیشینه دوران مدرن
۹۳	..... ۲-۲-۲. فرانسویس بیکن و آغاز علم مدرن
۹۳	..... ۱-۲-۲-۲. هدف علم و یادگیری
۹۴	..... ۲-۲-۲-۲. نیاز به روش‌های نوین علمی
۹۵	..... ۳-۲-۲-۲. علم، دین و دو کتاب
۹۶	..... ۴-۲-۲-۲. مشکلات و چشم‌اندازها
۹۷	..... ۳-۲-۲. کانت و مشکل تجربه‌گرایی و شکاکیت
۹۷	..... ۱-۳-۲-۲. چه می‌توانم بدانم؟
۹۹	..... ۲-۳-۲-۲. چه باید انجام دهم؟
۱۰۰	..... ۳-۲. ظهور پوزیتیویسم کلاسیک
۱۰۱	..... ۱-۳-۲. اصول پایه پوزیتیویسم کلاسیک
۱۰۲	..... ۲-۳-۲. اشارات و ارزیابی
۱۰۴	..... ۴-۲. پوزیتیویسم منطقی و نوپوزیتیویسم
۱۰۵	..... ۱-۴-۲. اصول پایه پوزیتیویسم منطقی
۱۰۵	..... ۱-۱-۴-۲. اثبات
۱۰۶	..... ۲-۱-۴-۲. حقیقت‌ترکیبی و تحلیلی
۱۰۷	..... ۳-۱-۴-۲. تحویل‌گرایی و وحدت علم
۱۰۸	..... ۴-۱-۴-۲. پوزیتیویسم منطقی و دین
۱۰۸	..... ۲-۴-۲. انهدام پوزیتیویسم
۱۰۹	..... ۱-۲-۴-۲. نقد مفهومی
۱۱۰	..... ۲-۲-۴-۲. نقد تاریخی نوپوزیتیویسم
۱۱۳	..... ۳-۴-۲. تداوم پوزیتیویسم در روان‌شناسی و اثرات آن
۱۱۴	..... ۵-۲. مسائل جدید در علم و دین
۱۱۵	..... ۱-۵-۲. تحول‌های جهان‌شناسی و فیزیک قرن بیستم
۱۱۷	..... ۲-۵-۲. فهم فعل الهی
۱۲۰	..... ۳-۵-۲. علم و ارزش‌ها
۱۲۲	..... ۴-۵-۲. واقع‌گرایی انتقادی
۱۲۳	..... ۵-۵-۲. مدل‌هایی برای علم و دین

۱۲۵	۶-۲. نتیجه‌گیری
۱۲۸	پی‌نوشت‌ها
۱۳۲	فصل سوم: سنت‌های دینی
۱۳۲	۱-۳. آیین هندو
۱۳۴	۱-۱-۳. عبادت و فلسفه هندو
۱۳۵	۲-۱-۳. تحول باطنی: ریاضت و یوگا
۱۴۱	۲-۳. آیین بودا
۱۴۲	۱-۲-۳. نخستین شکل آیین بودا و آموزه‌های اصلی
۱۴۴	۲-۲-۳. نخستین تمرین‌های مراقبه‌ای
۱۴۵	۳-۲-۳. سنت‌های مه‌یانی و گسترش آیین بودا
۱۵۰	۴-۲-۳. آیین بودای چان / ذن
۱۵۳	۳-۳. مسیحیت
۱۵۳	۱-۳-۳. تاریخ و عقاید
۱۵۵	۱-۱-۳-۳. اندیشه تثلیث و خدای ارتباطی
۱۵۹	۲-۱-۳-۳. تنوع عقیده و سازمان‌دهی
۱۶۲	۲-۳-۳. معنویت مسیحی
۱۶۹	۴-۳. نتیجه‌گیری
۱۷۱	پی‌نوشت‌ها

بخش دوم: گفتگو: گذشته، حال و آینده / ۱۷۳

۱۷۵	فصل چهارم: رویکردهای پدیدارشناختی به دین و معنویت
۱۷۵	۱-۴. مقدمه
۱۷۵	۱-۱-۴. تعریف‌ها و مفاهیم
۱۷۵	۱-۱-۴. هشیاری و ذهنیت [انفسی بودن]
۱۷۸	۲-۱-۴. تجربه‌های دینی و معنوی
۱۸۴	۳-۱-۴. عرفان
۱۹۰	۴-۱-۴. تجربه‌های غیر عادی و تجربه‌های ناشی از دارو
۱۹۴	۲-۱-۴. چالش‌های مطالعه تجربه دینی و معنوی
۱۹۴	۱-۲-۴. مشکلات روش‌شناختی
۱۹۵	۲-۲-۴. مسئله حقیقت‌گویی
۱۹۷	۲-۴. ویلیام جیمز و انواع تجربه دینی
۱۹۸	۱-۲-۴. باورهای اصلی: تجربه‌گرایی افراطی، عمل‌گرایی و تجربه ناب
۱۹۹	۲-۲-۴. انواع تجربه دینی

۱۹۹	..... ۱-۲-۲-۴ رویکرد
۲۰۰	..... ۲-۲-۲-۴ نکات کلیدی
۲۰۲	..... ۳-۲-۴ تأثیر و نقد
۲۰۴	..... ۳-۴ دیدگاه‌های فراگیر و جاودان
۲۰۶	..... ۱-۳-۴ فلوطین
۲۰۷	..... ۲-۳-۴ فون هوگل، آسیب‌شناسی و تجربه دینی
۲۰۷	..... ۱-۲-۳-۴ دیدگاه فون هوگل درباره عرفان از منظر کاترین جنوایی
۲۰۸	..... ۲-۲-۳-۴ آسیب‌شناسی روان و عرفان
۲۰۹	..... ۳-۳-۴ رودلف اتو
۲۱۰	..... ۱-۳-۳-۴ مفهوم امر قدسی
۲۱۱	..... ۲-۳-۳-۴ عرفان اتو شرق و غرب
۲۱۲	..... ۳-۳-۳-۴ ارزیابی
۲۱۳	..... ۴-۳-۴ والتر استیس
۲۱۴	..... ۴-۴ ساخت‌گرایی و واکنش‌ها
۲۱۴	..... ۱-۴-۴ ساندن و نظریه نقش
۲۱۶	..... ۲-۴-۴ نخستین دیدگاه ساخت‌گرا
۲۱۷	..... ۳-۴-۴ نقد به ساخت‌گرایی
۲۱۸	..... ۴-۴-۴ دیدگاه‌های معتدل
۲۲۰	..... ۵-۴ نوکیشی
۲۲۱	..... ۱-۵-۴ پژوهش کلاسیک: ادوین استارباک
۲۲۲	..... ۲-۵-۴ انواع و درون‌مایه‌های نوکیشی
۲۲۴	..... ۶-۴ چشم‌اندازهای دینی
۲۲۴	..... ۱-۶-۴ روشن‌شدگی ذن و تجربه دینی خداناباورانه
۲۲۵	..... ۱-۱-۶-۴ چشم‌انداز سوتو
۲۲۵	..... ۲-۱-۶-۴ چشم‌انداز رینزای
۲۲۶	..... ۳-۱-۶-۴ نقاط ارتباط
۲۲۸	..... ۲-۶-۴ جاناناتان ادواردز و عواطف دینی
۲۲۹	..... ۱-۲-۶-۴ تشخیص عواطف حقیقی و دروغین
۲۳۰	..... ۲-۲-۶-۴ نوکیشی
۲۳۱	..... ۷-۴ نتیجه‌گیری
۲۳۳	..... پی‌نوشت‌ها
۲۳۵	..... فصل پنجم: رویکردهای روان‌پویشی و ارتباطی
۲۳۶	..... ۱-۵ زیگموند فروید: استاد بدگمانی

۲۳۷	.....	۱-۱-۵. مفاهیم اصلی
۲۳۸	.....	۲-۱-۵. دیدگاه‌ها در باب دین
۲۴۰	.....	۳-۱-۵. تأثیر و ارزیابی
۲۴۲	.....	۲-۵. کارل یونگ و دین کهن الگویی
۲۴۳	.....	۱-۲-۵. اندیشه‌های اصلی
۲۴۳	.....	۱-۱-۲-۵. شناخت
۲۴۳	.....	۲-۱-۲-۵. لیپینو [زیست‌مایه] و تعادل
۲۴۴	.....	۳-۱-۲-۵. خود
۲۴۵	.....	۴-۱-۲-۵. کهن‌الگوها
۲۴۷	.....	۵-۱-۲-۵. نمادها
۲۴۸	.....	۶-۱-۲-۵. مشکل انسان مدرن
۲۴۸	.....	۷-۱-۲-۵. تفرد
۲۵۰	.....	۲-۲-۵. یونگ در مسیحیت
۲۵۱	.....	۳-۲-۵. یونگ در یوگا
۲۵۳	.....	۴-۲-۵. یونگ در ذن
۲۵۴	.....	۵-۲-۵. تردید یونگ درباره شرق
۲۵۴	.....	۶-۲-۵. گفتگوهای مستمر
۲۵۵	.....	۱-۶-۲-۵. استفاده‌های مسیحی
۲۵۵	.....	۲-۶-۲-۵. ارتباط با آیین هندو و آیین بودا
۲۵۶	.....	۷-۲-۵. نقد
۲۵۸	.....	۳-۵. اریک اریکسون
۲۵۹	.....	۱-۳-۵. مفاهیم اصلی
۲۶۱	.....	۲-۳-۵. کاربرد دین
۲۶۲	.....	۱-۲-۳-۵. دین و تحول
۲۶۳	.....	۲-۲-۳-۵. فضیلت
۲۶۴	.....	۳-۲-۳-۵. آیینی‌گری
۲۶۵	.....	۴-۲-۳-۵. تعالی، هویت ذهنی و من
۲۶۶	.....	۳-۲-۳-۵. ارزیابی
۲۶۷	.....	۴-۵. رویکردهای روابط موضوعی به روان‌شناسی و دین
۲۶۷	.....	۱-۴-۵. مفاهیم اصلی
۲۶۹	.....	۲-۴-۵. هری گانت‌تریپ
۲۶۹	.....	۱-۲-۴-۵. آسیب‌شناسی روانی
۲۷۰	.....	۲-۲-۴-۵. تحول و تبدل

۲۷۰	..... ۳-۲-۴-۵. روان‌درمانگری
۲۷۱	..... ۴-۲-۴-۵. دین
۲۷۱	..... ۵-۲-۴-۵. دین و روان‌درمانگری
۲۷۲	..... ۶-۲-۴-۵. دین، علم و اخلاق
۲۷۲	..... ۳-۴-۵. دیوید وینیکات
۲۷۳	..... ۱-۳-۴-۵. مساعدت‌های متمایز
۲۷۴	..... ۲-۳-۴-۵. کاربردهای دین
۲۷۵	..... ۴-۴-۵. ارزیابی
۲۷۶	..... ۱-۴-۴-۵. محدودیت‌های الگوی روابط موضوعی
۲۷۸	..... ۵-۵. نتیجه‌گیری
۲۸۰	..... پی‌نوشت‌ها
۲۸۱	..... فصل ششم: مباحث و رویکردهای معاصر
۲۸۱	..... ۱-۶. رویکردهای عصب‌زیست‌شناختی به دین
۲۸۳	..... ۱-۱-۶. درآمدی کوتاه بر مغز
۲۸۶	..... ۲-۱-۶. شواهدی به سود عوامل زیست‌شناختی در دین
۲۸۶	..... ۱-۲-۱-۶. مطالعات مربوط به صرع
۲۸۷	..... ۲-۲-۱-۶. یافته‌های انتقال‌دهنده‌های عصبی
۲۸۸	..... ۳-۲-۱-۶. وراثت‌پذیری دین
۲۹۰	..... ۳-۱-۶. ذهن عرفانی
۲۹۳	..... ۴-۱-۶. ارزیابی و نقد
۲۹۵	..... ۲-۶. روان‌شناسی تکاملی و دین
۲۹۶	..... ۱-۲-۶. مبانی نظریه تکامل
۲۹۶	..... ۱-۱-۲-۶. تکامل و انتخاب
۲۹۸	..... ۲-۱-۲-۶. انطباق‌پذیری
۳۰۰	..... ۳-۱-۲-۶. اشارات
۳۰۱	..... ۲-۲-۶. نظریه تکاملی در روان‌شناسی
۳۰۴	..... ۱-۲-۲-۶. نگرش‌های انتقادی
۳۰۸	..... ۳-۲-۶. روان‌شناسی دین تکاملی
۳۰۹	..... ۱-۳-۲-۶. روان‌شناسی دین و تفکر تکاملی
۳۱۰	..... ۲-۳-۲-۶. علوم شناختی دین و تفکر تکاملی
۳۱۴	..... ۴-۲-۶. موارد مثبت، اشکالات و چشم‌اندازها
۳۱۵	..... ۱-۴-۲-۶. تحویل‌گرایی

۳۱۵	..... ۲-۴-۲-۶ طبیعت‌گرایی و علم‌گرایی
۳۱۷	..... ۳-۶ چشم‌اندازهای پسامدرن، روان‌شناسی و دین
۳۱۷	..... ۱-۳-۶ مدرنیسم و نقد پسامدرن
۳۱۷	..... ۱-۱-۳-۶ مسائل اصلی
۳۲۱	..... ۲-۱-۳-۶ پیامدهای پست‌مدرنیسم
۳۲۲	..... ۲-۳-۶ رویکرد پست‌مدرنی و هرمنوتیکی به شناخت
۳۲۴	..... ۳-۳-۶ ابعاد روایتی دانش و خود
۳۲۷	..... ۴-۳-۶ انسان به مثابه بازیگر
۳۲۸	..... ۱-۴-۳-۶ کنشگر در حال ایفای کنش اجتماعی
۳۲۹	..... ۲-۴-۳-۶ نظریات ناظر به کنش
۳۳۱	..... ۳-۴-۳-۶ نقد
۳۳۱	..... ۵-۳-۶ ارزیابی و نقد
۳۳۳	..... ۴-۶ نتیجه‌گیری
۳۳۵	..... پی‌نوشت‌ها

بخش سوم: تحول انسان / ۳۳۷

۳۳۹	..... فصل هفتم: بنیان‌های تحول انسان، دین و معنویت
۳۳۹	..... ۱-۷ مسائل اصلی در نظریه تحول
۳۴۰	..... ۱-۱-۷ ماهیت فرایند تغییر و زمان
۳۴۲	..... ۲-۱-۷ ماهیت و نقطه پایان تحول
۳۴۴	..... ۲-۷ الگوهای دینی تحول معنوی
۳۴۴	..... ۱-۲-۷ چشم‌اندازهای مسیحی
۳۴۹	..... ۲-۲-۷ مفاهیم تحول در آیین هندو و بودا
۳۵۰	..... ۳-۷ نخستین نظریات ژنتیکی تحول دینی
۳۵۱	..... ۱-۳-۷ جی. استانی هال
۳۵۲	..... ۲-۳-۷ جیمز مارک بالدوین
۳۵۵	..... ۴-۷ نظریات شناختی - ساخت‌گرایانه تحول
۳۵۶	..... ۱-۴-۷ ژان پیاژه
۳۵۸	..... ۱-۱-۴-۷ تحول اخلاقی
۳۶۰	..... ۲-۱-۴-۷ تحول دینی
۳۶۱	..... ۳-۱-۴-۷ نقد
۳۶۳	..... ۲-۴-۷ لارنس کولبرگ
۳۶۴	..... ۱-۲-۴-۷ مراحل
۳۶۵	..... ۲-۲-۴-۷ تحول دینی

۳۶۶	..... ۳-۲-۴-۷ نقد
۳۶۸	..... ۳-۴-۷. جیمز فولر و تحول ایمان
۳۶۸	..... ۱-۳-۴-۷. تلقی فولر از ایمان
۳۷۰	..... ۲-۳-۴-۷. مراحل ایمان
۳۷۱	..... ۳-۳-۴-۷. ارزیابی
۳۷۳	..... ۴-۴-۷. فریتس اوزر و قضاوت دینی
۳۷۶	..... ۱-۴-۴-۷ نقد
۳۷۷	..... ۵-۷. رویکردهای یکپارچه به تحول دینی
۳۷۷	..... ۱-۵-۷. کین ویلبر
۳۸۰	..... ۱-۱-۵-۷ نقد
۳۸۱	..... ۲-۵-۷. جیمز لودر
۳۸۵	..... ۱-۲-۵-۷ نقد
۳۸۵	..... ۶-۷. نتیجه‌گیری
۳۸۷	..... پی‌نوشت‌ها

۳۸۸ ..... فصل هشتم: دین و تحول در دوران کودکی و نوجوانی

۳۹۰	..... ۱-۸. دین و جامعه‌پذیری دینی در دوران کودکی
۳۹۴	..... ۲-۸. دلبستگی و دین در کودکان و بزرگسالان
۳۹۵	..... ۱-۲-۸. مدل‌های دلبستگی
۳۹۷	..... ۲-۲-۸. دلبستگی و دین
۳۹۹	..... ۳-۲-۸. نقد
۴۰۰	..... ۳-۸. خداپنداره و بازنمود
۴۰۱	..... ۱-۳-۸. نخستین آثار روان‌تحلیلگری
۴۰۲	..... ۲-۳-۸. جنسیتِ خداپنداره
۴۰۴	..... ۳-۳-۸. تحول خداپنداره
۴۰۸	..... ۴-۳-۸. ابعاد خداپنداره
۴۰۹	..... ۵-۳-۸. اثر خداپنداره
۴۱۰	..... ۶-۳-۸. محدودیت‌ها
۴۱۱	..... ۴-۸. توصیف نوجوانی
۴۱۴	..... ۵-۸. تحول هویت، جنسیت و دین
۴۱۵	..... ۱-۵-۸. تلقی‌های جدید و قدیم از تحول هویت
۴۱۷	..... ۲-۵-۸. دین و تحول هویت
۴۱۹	..... ۳-۵-۸. آثار مطلوب اجتماعی دین در نوجوانی

۴۲۳	..... ۴-۵-۸. جنسیت، هویت و دین
۴۲۷	..... ۶-۸. نتیجه گیری
۴۳۰	..... فصل نهم: دین، معنویت و تحول در دوران بزرگسالی
۴۳۰	..... ۱-۹. مسائل موجود در پژوهش های مربوط به تحول بزرگسالان
۴۳۵	..... ۲-۹. بزرگسالان جوان و تحول میانسالی
۴۳۵	..... ۱-۲-۹. الگوهای طول عمر
۴۲۷	..... ۲-۲-۹. پدیدار شدن بلوغ و تغییر جهت دینی
۴۴۱	..... ۳-۲-۹. میانسالی و نقاط عطف
۴۴۴	..... ۴-۲-۹. اعتقاد و بی اعتقادی
۴۴۶	..... ۱-۴-۲-۹. اعتقاد و بی اعتقادی از منظر ورگوته
۴۴۸	..... ۲-۴-۲-۹. دیگر چشم اندازهای تجربی
۴۵۲	..... ۳-۹. سازوکارهای ثبات و تغییر
۴۵۳	..... ۱-۳-۹. ثبات و انگیزش دینی: جستجو و انگیزه های بیرونی و درونی
۴۵۹	..... ۲-۳-۹. چشم اندازهای شناختی در زمینه تغییر و تحول
۴۵۹	..... ۱-۲-۳-۹. نظریه تحول فوق انتزاعی
۴۶۱	..... ۲-۲-۳-۹. نظریه انتخاب عقلانی
۴۶۴	..... ۳-۳-۹. چشم اندازهای روایی در زمینه ثبات و تغییر
۴۶۶	..... ۱-۳-۳-۹. چارچوب و عناصر روایت
۴۶۸	..... ۲-۳-۳-۹. شکل گیری روایت
۴۷۰	..... ۱-۳-۳-۹. روایت، دین و شرح حال نگاری معنوی
۴۷۴	..... ۴-۳-۳-۹. نقد
۴۷۵	..... ۴-۹. دین و معنویت در سالمندان
۴۷۸	..... ۱-۴-۹. پایان مسائل زندگی
۴۸۰	..... ۲-۴-۹. چشم اندازهای دینی در زمینه پیری و دوران سالمندی
۴۸۳	..... ۵-۹. نتیجه گیری
۴۸۵	..... پی نوشت ها

بخش چهارم: کاربردها / ۴۸۷

۴۸۹	..... فصل دهم: دین، معنویت و سلامت جسمانی
۴۸۹	..... ۱-۱۰. رویکردهای علمی به دین و سلامت
۴۸۹	..... ۱-۱-۱۰. تعاریف سلامت
۴۹۲	..... ۲-۱-۱۰. آثار دین بر سلامت و ناخوشی
۴۹۶	..... ۱-۲-۱-۱۰. الگوها و سازوکارهای عمل

۵۰۰	..... نقد. ۳-۱-۱۰
۵۰۱	..... ۲-۱۰. دین، سلامت و مقابله
۵۰۲	..... ۱-۲-۱۰. تلقی‌های روان‌شناختی از مقابله
۵۰۴	..... ۲-۲-۱۰. نظریه پارگامنت درباره دین و مقابله
۵۰۶	..... ۱-۲-۲-۱۰. الگوهای مقابله دینی
۵۱۳	..... نقد. ۳-۲-۱۰
۵۱۴	..... ۳-۱۰. چشم‌اندازهای دینی در باب سلامت
۵۱۵	..... ۱-۳-۱۰. نگرش‌های مسیحی
۵۱۶	..... ۱-۱-۳-۱۰. نقد تلقی‌های مدرنیستی از سلامت
۵۱۹	..... ۲-۱-۳-۱۰. جنبش درمانگری: دیدگاه مسیحی معاصر در باب شفابخشی
۵۲۲	..... ۲-۳-۱۰. آیین هندو و سلامت: آیورودا و یوگا
۵۲۳	..... ۱-۲-۳-۱۰. روان‌شناسی و دانش متافیزیک پایه
۵۲۴	..... ۲-۲-۳-۱۰. دوشاها
۵۲۶	..... ۳-۲-۳-۱۰. نظریه بیماری
۵۲۸	..... ۴-۲-۳-۱۰. درمان آیورودایی
۵۲۹	..... ۵-۲-۳-۱۰. یوگا و سلامت
۵۳۲	..... ۳-۳-۱۰. آیین بودا و سلامت
۵۳۴	..... ۴-۱۰. رویکردهای مشترک به سلامت
۵۳۵	..... ۱-۴-۱۰. منافع و نقش‌های اصلی این همکاری
۵۳۷	..... ۲-۴-۱۰. اهمیت ارزش‌های مشترک
۵۳۸	..... ۳-۴-۱۰. آموزش و موانع دیگر همکاری
۵۳۹	..... ۴-۴-۱۰. نقش‌های اشتراکی
۵۴۱	..... ۵-۱۰. نتیجه‌گیری
۵۴۲	..... پی‌نوشت‌ها
۵۴۵	..... فصل یازدهم: دین، معنویت و سلامت روان
۵۴۶	..... ۱-۱۱. الگوهای روان‌شناختی سلامت روان
۵۴۶	..... ۱-۱-۱۱. الگوی پزشکی
۵۴۸	..... ۱-۱-۱-۱۱. الگوی پزشکی و دین
۵۵۳	..... ۲-۱-۱۱. الگوهای مثبت سلامت روان
۵۵۶	..... ۱-۲-۱-۱۱. الگوی لذت‌گرایانه و دین
۵۶۰	..... ۲-۲-۱-۱۱. الگوی سعادت‌گرایانه و دین
۵۶۴	..... ۳-۱-۱۱. سلامت روان به مثابه بهزیستی معنوی
۵۶۶	..... ۲-۱۱. الگوهای دینی و معنوی سلامت روان

۵۶۶	۱-۲-۱۱. نگرش های مسیحی
۵۶۶	۱-۲-۱۱. هشت تفکر مهلک
۵۷۲	۲-۱-۲-۱۱. صورت بندی های مدرن
۵۷۵	۲-۲-۱۱. چشم انداز های اسلامی
۵۷۵	۱-۲-۲-۱۱. برداشت های اسلامی از روان شناسی
۵۷۷	۲-۲-۲-۱۱. تلفی های اسلامی از شخص
۵۷۸	۳-۲-۲-۱۱. اعمال اسلامی و چشم انداز های صوفیسم
۵۸۰	۴-۲-۲-۱۱. سلامت روان، مشاوره و درمان
۵۸۲	۳-۱۱. نگرش های معنوی و روان شناختی در زمینه مشکلات خاص
۵۸۲	۱-۳-۱۱. اعتیاد
۵۸۳	۱-۱-۳-۱۱. معنویت و اعتیاد: الکی های گمنام
۵۸۶	۲-۱-۳-۱۱. جرالدمی و رویکردی تأملی به اعتیاد
۵۸۸	۳-۱-۳-۱۱. دیگر رویکردهای دینی به اعتیاد
۵۸۹	۲-۳-۱۱. افسردگی
۵۹۰	۱-۲-۳-۱۱. دین و میزان افسردگی
۵۹۳	۲-۲-۳-۱۱. ساز و کارها
۵۹۵	۳-۲-۳-۱۱. چشم انداز های الهیاتی درباره افسردگی و معنویت: شب تاریک
۵۹۷	۴-۱۱. دین و معنویت در مواجهه با سلامت روان
۵۹۷	۱-۴-۱۱. بخشش
۵۹۸	۱-۱-۴-۱۱. تعریف ها و مفاهیم
۶۰۲	۲-۱-۴-۱۱. موانع بخشش
۶۰۳	۳-۱-۴-۱۱. مداخله گری ها
۶۰۴	۴-۱-۴-۱۱. نقد
۶۰۶	۲-۴-۱۱. ذهن آگاهی [استحضار ذهنی] و مراقبه و پیاسانا
۶۰۸	۱-۲-۳-۱۱. رویکردهای خاص
۶۱۳	۲-۲-۳-۱۱. نقد
۶۱۴	۵-۱۱. نتیجه گیری
۶۱۶	پی نوشت ها
۶۱۸	فصل دوازدهم: جوامع دینی و اعمال
۶۱۸	۱-۱۲. اعمال معنوی و دینی در جامعه
۶۲۱	۲-۱۲. خود آگاهی های دینی جامعه
۶۲۲	۱-۲-۱۲. آیین بودا و سنگه
۶۲۴	۲-۲-۱۲. جوامع دینی در آیین بودای ذن

۶۲۵	..... ۳-۲-۱۲. جوامع مسیحی
۶۲۸	..... ۱-۳-۳-۱۲. نگرش‌های مدرن
۶۳۰	..... ۳-۱۲. چشم‌اندازهای روان‌شناختی درباره جوامع دینی
۶۳۰	..... ۱-۳-۱۲. پس‌زمینه مدرن زندگی اجتماعی
۶۳۲	..... ۱-۳-۱۲. آثار سازمان اجتماعی بر جوامع دینی و غیر دینی
۶۳۶	..... ۲-۳-۱۲. انجمن‌ها و کلیساهای مسیحی
۶۳۹	..... ۳-۳-۱۲. جنبش‌ها و جوامع دینی خاص
۶۳۹	..... ۱-۳-۳-۱۲. بنیادگرایی
۶۴۲	..... ۲-۳-۳-۱۲. فرقه‌ها و جنبش‌های نوپدید دینی
۶۴۸	..... ۳-۳-۳-۱۲. جوامع دینی و اینترنت
۶۵۲	..... ۴-۱۲. اعمال دینی در جامعه
۶۵۲	..... ۱-۴-۱۲. شعائر
۶۵۴	..... ۱-۱-۴-۱۲. نظریات و چشم‌اندازهای کلی درباره شعائر
۶۵۶	..... ۲-۱-۴-۱۲. ویکتور ترنر و جماعت‌واره
۶۵۸	..... ۳-۱-۴-۱۲. آثار شعائر
۶۵۹	..... ۲-۴-۱۲. زیارت
۶۶۳	..... ۳-۴-۱۲. خدمت‌رسانی
۶۶۵	..... ۱-۳-۴-۱۲. سازمان‌های ایمان‌بنیاد
۶۶۶	..... ۲-۳-۴-۱۲. فعالیت‌های نوع‌دوستانه و سرمایه اجتماعی
۶۶۸	..... ۵-۱۲. مشکلات جوامع دینی
۶۶۸	..... ۱-۵-۱۲. پیشداوری
۶۷۱	..... ۲-۵-۱۲. اقتدارگرایی (گناه فریسیان)
۶۷۳	..... ۳-۵-۱۲. رهبری و سوءاستفاده‌های آن
۶۷۵	..... ۴-۵-۱۲. خشونت
۶۷۷	..... ۱-۴-۵-۱۲. علت‌ها
۶۸۳	..... ۲-۴-۵-۱۲. نتیجه
۶۸۴	..... ۶-۱۲. نتیجه‌گیری
۶۸۶	..... پی‌نوشت‌ها
۶۸۹	..... فصل سیزدهم: اعمال دینی و معنوی فردی
۶۸۹	..... ۱-۱۳. اعمال معنوی و دینی: نیایش و مراقبه
۶۹۱	..... ۲-۱۳. مسیحیت نخستین و نیایش ارتدکس و عمل زاهدانه
۶۹۱	..... ۱-۲-۱۳. الگوهای تحول
۶۹۳	..... ۲-۲-۱۳. زندگی زاهدانه

۶۹۵	.....
۶۹۷	..... ۱۳-۲-۳. شور و نشاط نیایش
۶۹۹	..... ۱۳-۲-۴. عرفان و محافظت از قلب
۷۰۱	..... ۱۳-۲-۵. تمثال
۷۰۲	..... ۱۳-۳-۳. نیایش و سنت متأملانه غربی
۷۰۴	..... ۱۳-۳-۱. تأمل
۷۰۷	..... ۱۳-۲-۲. نیایش و کشف خود راستین
۷۰۸	..... ۱۳-۳-۳. نیایش تمرکزبخش
۷۱۲	..... ۱۳-۳-۴. ریاضت‌های معنوی
۷۱۲	..... ۱۳-۴-۴. پروتستان مسیحی و تلقی‌های مدرن از نیایش
۷۱۲	..... ۱۳-۴-۱. مارتین لوتر
۷۱۵	..... ۱۳-۴-۲. تلقی‌های مدرن از نیایش
۷۱۷	..... ۱۳-۴-۳. مطالعات تجربی درباره نیایش
۷۲۱	..... ۱، ۲، ۳، ۴، ۱۳ مفاهیم نیایش
۷۲۳	..... ۱۳-۵-۵. مراقبه: چشم‌اندازهای شرقی
۷۲۳	..... ۱۳-۵-۱. مراقبه کلاسیک بودایی
۷۲۵	..... ۱۳-۵-۱-۱. مراقبه آرام
۷۲۵	..... ۱۳-۵-۱-۲. مراقبه ذهن‌آگاهی [استحضار ذهنی]
۷۲۷	..... ۱۳-۵-۱-۳. تحول بینش (ویپاسانا)
۷۲۹	..... ۱۳-۵-۲. مراقبه بودایی زن
۷۳۰	..... ۱۳-۵-۲-۱. رُشی: معلم زن
۷۳۰	..... ۱۳-۵-۲-۲. داذن و مراقبه نشستن
۷۳۲	..... ۱۳-۵-۲-۳. تمرین کوآن: داستان آموزشی
۷۳۲	..... ۱۳-۵-۲-۴. مقایسه با تعمق
۷۳۳	..... ۱۳-۵-۲-۵. نقد
۷۳۳	..... ۱۳-۵-۳. مراقبه متعالی
۷۳۴	..... ۱۳-۶-۶. مراقبه: چشم‌اندازهای روان‌فیزیولوژی
۷۳۸	..... ۱۳-۶-۱. آرام‌سازی یا بیشتر؟
۷۳۹	..... ۱۳-۶-۲. مطالعات مدرن تصویربرداری عصبی و فیزیولوژی مغز و اعصاب
۷۴۳	..... ۱۳-۶-۳. نقد
۷۴۵	..... ۱۳-۷. نتیجه‌گیری
۷۴۷	..... پی‌نوشت‌ها
۷۴۸	.....
۷۴۹	..... فصل چهاردهم: روابط یاری‌رسان: مشاوره و رشد معنوی
۷۵۰	..... ۱۴-۱. رویکردهای دینی به هدایت و یاری‌رسانی

۷۵۰	..... ۱-۱-۱۴. هدایت معنوی
۷۵۳	..... ۱-۱-۱۴. هدایت معنوی و روان‌درمانگری؛ شباهت‌ها و تفاوت‌ها
۷۵۵	..... ۲-۱-۱۴. روابط گورو
۷۵۶	..... ۱-۲-۱-۱۴. سرشت گورو
۷۵۶	..... ۲-۲-۱-۱۴. ارتباط گورو
۷۵۸	..... ۳-۱-۱۴. علاج نفوس / روحی
۷۶۱	..... ۴-۱-۱۴. مشاوره مذهبی [کشیشی]
۷۶۱	..... ۱-۴-۱-۱۴. تحولات نخستین
۷۶۲	..... ۲-۴-۱-۱۴. مشاوره مدرن مذهبی: رویکردهای روان‌شناختی
۷۶۴	..... ۳-۴-۱-۱۴. واکنش به الگوهای مشاوره مذهبی روان‌شناختی
۷۶۶	..... ۲-۱۴. مسائل دینی و معنوی در روان‌درمانگری
۷۶۶	..... ۱-۲-۱۴. روان‌درمانگری
۷۶۶	..... ۱-۱-۲-۱۴. رویکردهای نظری سنتی
۷۶۸	..... ۲-۱-۲-۱۴. الگوی عامل مشترک
۷۶۹	..... ۳-۱-۲-۱۴. رویکرد درمانی دارای تأیید تجربی
۷۷۱	..... ۲-۲-۱۴. مسائل معنوی در درمان
۷۷۲	..... ۱-۲-۲-۱۴. الگوهای وارد ساختن مسائل دینی و معنوی در درمان
۷۷۵	..... ۲-۲-۲-۱۴. موانع
۷۷۶	..... ۳-۲-۲-۱۴. درمان مراجعان مذهبی
۷۷۷	..... ۴-۲-۲-۱۴. مسائل آموزشی
۷۸۰	..... ۵-۲-۲-۱۴. ارزیابی و سنجش مسائل دینی و معنوی در مشاوره
۷۸۲	..... ۶-۲-۲-۱۴. راهبردهای ضمنی و صریح
۷۸۴	..... ۳-۱۴. رویکردهای جدید دینی به روان‌درمانگری
۷۸۵	..... ۱-۳-۱۴. الگوهای صریحاً خدا‌باورانه یا مسیحی
۷۸۶	..... ۱-۱-۳-۱۴. رویکردهای یکپارچه‌گرایانه و روان‌درمانگری خدا‌باورانه
۷۸۹	..... ۲-۱-۳-۱۴. رویکردهای سنتی
۷۹۰	..... ۲-۳-۱۴. رویکردهای بودایی
۷۹۱	..... ۱-۲-۳-۱۴. رویکردهای عمومی
۷۹۲	..... ۲-۲-۳-۱۴. اصول خاص
۷۹۳	..... ۳-۲-۳-۱۴. مشکلات و انتقادات
۷۹۵	..... ۴-۱۴. نتیجه‌گیری
۷۹۷	..... فصل پانزدهم: نگاهی به گذشته
۷۹۷	..... ۱-۱۵. درس‌هایی از گفتگو

۷۹۹	.....
۸۰۰	..... ۲-۱۵. رویکردهای موجود به گفتگو
۸۰۰	..... ۳-۱۵. موانع گفتگو
۸۰۱	..... ۱-۳-۱۵. موانع ایدئولوژیکی
۸۰۳	..... ۲-۳-۱۵. موانع فرهنگی
۸۰۵	..... ۴-۱۵. چشم اندازها و دستورالعمل‌هایی برای گفتگو
	..... پی‌نوشت‌ها
۸۰۷	..... اصطلاح‌نامه
۸۴۵	..... منابع و مأخذ
۹۹۷	..... نمایه